

Mariana Pokorná: Poezie Forúgh Farrochzád: tradice, tabu a obraz ženy

Bakalářská práce

Oponentský posudek

Mariana Pokorná si zvolila jako téma své bakalářské práce poezii íránské básnířky 20. století Forúgh Farrochzád. Analýza moderní poezie je pro bakalářskou práci tématem poměrně náročným, protože předpokládá porozumění poezii, v tomto případě navíc poezii psané v perštině. Je zřejmé, že si Mariana Pokorná zvolila téma, které ji hluboce zajímá, a že básně Forúgh Farrochzád ji osobně oslovily. Zároveň se pokusila pochopit a nastínit i širší kontext básnířčiny tvorby.

Struktura práce odpovídá zvolenému tématu. První část, rozdělená do čtyř kapitol, představuje pozadí pro vlastní rozbor poezie Forúgh Farrochzád a má logicky kompilační charakter. Všímá si postavení žen v íránské společnosti, představ o tom, jaké by íránské ženy měly být, a žen básnířek, včetně stručného přehledu života Forúgh Farrochzád. Témata těchto kapitol jsou zvolena dobře a zahrnují oblasti, s nimiž by měli být čtenáři seznámeni, aby lépe pochopili jedinečnost poezie Forúgh Farrochzád. Jejich popis je stručný a výstižný a neodchyluje se od hlavní linie výkladu. Druhou část práce sice tvoří jen jedna kapitola, je však rozsáhlejší než čtyři kapitoly první části dohromady a je rozdělena na podkapitoly věnované analýze vybraných témat v poezii Forúgh Farrochzád. Této části, představující vlastní jádro předkládané práce, je tak v jejím rámci věnován dostatečný prostor. Jen není jasné, proč je první část označována jako „teoretická“ a druhá jako „praktická“, protože pokud se vůbec teoretické přístupy v práci alespoň implicitně projevují, je to spíš v její druhé, analytické části.

Součástí práce je i překlad vybraných ukázek poezie Forúgh Farrochzád, který vyžadoval kromě znalosti perštiny i cit pro český jazyk. Volbou tématu Mariana Pokorná prokázala nemalou dávku odvahy. Překlady básní Forúgh Farrochzád, které jsou pravděpodobně prvořadým motivem celé práce, považuji za velice zdařilé. Bakalářská práce ovšem není pouhým komentovaným souborem ukázek díla Forúgh Farrochzád, ale ukázky poezie jsou součástí analýzy zvolených témat. Je třeba ocenit, že Mariana Pokorná k tomuto úkolu přistoupila zodpovědně a snažila se spojit vlastní chápání básnířčiny tvorby se studiem existující literatury věnované nejen Forúgh Farrochzád, ale i širšímu přehledu novodobých íránských dějin a kultury. Podařilo se jí vcelku úspěšně propojit rozbor konkrétních básní s kontextem života Forúgh Farrochzád a vývoje íránské společnosti. I když v analýze často

vychází z prací Farzaneh Milani, odkazuje na ně vždy, když z nich čerpá, a kromě toho uvádí i své vlastní originální postřehy a hodnocení a nebojí se dokonce nesouhlasit s názory literárních vědců (např. o pozitivním zlomu v posledních letech básnířčina života a tvorby, s. 58-60). Závěr práce je dobře formulovaným shrnutím poznatků, k nimž Mariana Pokorná dospěla, a odpovídá alespoň na některé otázky z úvodu, jako je například otázka místa Forúgh Farrochzád z hlediska (boření) tradic. S některými závěry je jistě možné polemizovat: i když básně Forúgh Farrochzád možná explicitně nebojují za změnu postavení žen, ze samotné bakalářské práce podle mého názoru vyplývá, že básnířka vnímala svou poezii jako poslání (s. 66). Ale to je jistě věc interpretace a obecně jsou závěry vyvážené. Práce je psána jasně a stylem odpovídajícím odbornému textu.

Nedostatky práce lze rozdělit do dvou skupin. Z hlediska formálního je škoda, že přes kultivovaný styl obsahuje práce nejen překlery (které nejsou nijak výjimečné), ale i chyby, především ve shodě podmětu s přísudkem (opakovaně se objevuje, že Íránci něco dělaly), v přivlastňovacích zájmenech (můj a svůj) a v dalších případech. (např. „rodiný“). Dále je nutné upozornit na nedostatky v poznámkovém aparátu, který je přinejmenším nesystematický (někdy se např. při druhé a další citaci uvádí jen jméno autorů s rokem vydání, jindy se opakuje celý bibliografický údaj, kromě toho zřejmě uvádí kapitoly ve sborníku pouze pod jménem editorů, nikoli autorů kapitol, nebo možná cituje autory zmíněné v jiném textu, viz pozn. 175 a 176) a kombinuje různé způsoby tvorby poznámek. Některé informace se v práci opakují (například v úvodu se některé formulace popisující obsah práce opakují dvakrát a v textu se pak objevují potřetí). V seznamu použité literatury a pramenů by snad bylo vhodnější uvádět prameny a literaturu, nikoli sekundární prameny.

Podstatnější je ovšem problém metodologie. Mariana Pokorná sice v úvodu zmiňuje, že provádí vlastní analýzu poezie, ale práci by jistě prospělo jasnější metodologické ukotvení. Práce se inspiruje metodickými přístupy jak literárně vědními, tak genderovými, ale spíše implicitně – tím, že vychází z několika existujících studií založených na těchto metodách a přístupech, ale chybí v ní jakákoli metodologická reflexe. Úvod, který by měl představit zvolenou metodu či metody a zdůvodnit jejich volbu, považuji vůbec za nejslabší část práce. Je z velké části věnován rozboru struktury práce a kromě otázky metod chybí také rozbor či zhodnocení použité literatury – v podstatě jde jen o její výčet. Formuluje také celou řadu otázek, z nichž ne všechny se jeví jako zásadní, případně na ně práce dostatečně neodpovídá.

Přes tyto nedostatky Mariana Pokorná prokázala, že je schopná zpracovat zvolené téma na základě relevantní literatury a především pramenů v perštině (a navíc velmi zdařile přeložit

ukázky perské poezie). Vzhledem k tomu doporučuji práci k obhajobě a kvůli uvedeným nedostatkům ji navrhuji hodnotit jako velmi dobrou.

Prof. PhDr. Jitka Malečková, CSc.